

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/78/2024
Identifikačné číslo spisu:	1219207036
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1219207036.7

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. G. L., narodenej XX. E. XXXX, J., X. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., Bratislava, Záhradnícka 51, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 11 265 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 29C/90/2019, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/120/2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. januára 2024 sp. zn. 8Co/120/2023 z r u š u j e a v e c v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) napadnutým uznesením rozhodol o trovách konania v hore uvedenej veci tak, že žiadnej zo strán právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznal podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

1.1. V dôvodoch rozhodnutia v prvom rade zrekapituloval doterajší priebeh konania. Uviedol, že rozsudkom vo veci samej súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia náhrady škody vo výške 11 265 eur a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal. Konštatoval, že žalobkyňa sa domáhala zaplatenia sumy 203 eur titulom bolestného a sumy 11 062 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia s poukazom na poškodenie zdravia, ktoré utrpela dňa 23. júla 2018 pri dopravnej nehode. Po právnej stránke vec súd prvej inštancie posúdil spor podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 444 Občianskeho zákonníka, § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a dospel k záveru, že žalobkyňa v dostatočnej miere nepreukázala, že ňou uplatnený nárok na náhradu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vznikol v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, kedy došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne, a preto žalobu zamietol. Prvoinštančný súd v predmetnom spore považoval za potrebné ustáliť, či uplatnená náhrada škody na zdraví žalobkyne vznikla v príčinnej súvislosti s

dopravnou nehodou. Mal za to, že podľa záverov znaleckého posudku č. XXX/XXXX predstavovala ťažká ujma na zdraví, ktorú žalobkyňa pri dopravnej nehode utrpela, ťažké pomliaždenie bedernej chrčtice a kompresívnu zlomeninu stavca L2 so znížením prednej časti najviac o 1/3. Vychádzajúc zo záverov uvedeného znaleckého posudku dôvodil, že práve tieto zranenia vznikli v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou z 23. júla 2018. Poukázal tiež na v trestnom konaní vyhotovený znalecký posudok č. 143/2020, ako dodatok k znaleckému posudku č. 120/2018, v ktorom znalec konštatoval, že žalobkyni nenáleží žiadne bodové hodnotenie za sťaženie spoločenského uplatnenia. Uviedol, že od neexistencie trvalých následkov na zdraví žalobkyne, sťaženia spoločenského uplatnenia sa odvíjala aj skutková podstata trestného činu, ktorý spôsobil obvinený J. E. a samozrejme aj uložený trest. Z obsahu spisu vyplynulo, že poškodenie stavca L5 (akékoľvek) nebolo u žalobkyne diagnostikované bezprostredne po dopravnej nehode. Prvýkrát až v lekárskej správe rehabilitačného lekára zo 6. novembra 2018, potom v lekárskom posudku z 5. novembra 2019 a nakoniec aj v znaleckom posudku z 20. mája 2021 č. 22/2021. V poslednom znaleckom posudku znalec konštatoval, že poškodená okrem menej závažného úrazu - kompresívnej zlomeniny tela stavca L2 v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou utrpela s vysokou pravdepodobnosťou aj traumatické poškodenie medzistavcovej platničky L5/S1 a z tohto dôvodu mal za to, že hodnotenie bolestného by bolo vhodné doplniť aj o položku č. 108a - Poranenie medzistavcovej platničky pri súčasnej zlomenine stavca. Pri bodovom hodnotení trvalých následkov a sťaženia spoločenského uplatnenia znalec uviedol položku 254 - Vážne duševné poruchy po iných ťažkých poraneniach okrem poranenia hlavy v rozsahu 130 bodov a položku 304a - Ľahké poúrazové obmedzenie hybnosti chrčtice v rozsahu 190 bodov s 50 % navýšením - 95 bodov, čo predstavuje 285 bodov, spolu teda vo výške 415 bodov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že zo žiadneho dôkazu nevyplývala príčinná súvislosť poškodenia stavca L5 žalobkyne s dopravnou nehodou. V prípade znaleckého posudku č. XX/XXXX išlo o iné položky, a aj iné bodové ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia ako boli v predchádzajúcich posudkoch, iný nárok. Výkonaným dokazovaním nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi žalobkyňou v žalobe uplatneným nárokom na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia a dopravnou nehodou z 23. júla 2018, a preto žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

1.2. Odvolací súd rozsudkom z 28. februára 2023 č. k. 8Co/10/2023-360 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5 774,10 eur spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 5 774,10 eur od 5. decembra 2019 do zaplatenia, a vo zvyšnej časti zamietajúcej rozsudok potvrdil. Pokiaľ ide o bolestné za poškodenie (posun) stavca L5 odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi týmto poškodením zdravia a dopravnou nehodou. Za dôvodné považoval odvolanie v časti uplatnenia nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 5 774,10 eur spolu s úrokmi z omeškania. O nároku na náhradu trov (celého) konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP. S ohľadom na to, že každá zo strán mala v konaní čiastočný úspech, nepriznal žiadnej z nich právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania.

1.3. Uznesením z 26. septembra 2023 sp. zn. 8Cdo/3/2023 (v poradí druhým) Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2023 sp. zn. 8Co/10/2023 (v poradí druhý) zrušil vo výroku o trovách konania. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti nespĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho treba považovať za nepreskúmateľné. Z obsahu spisu vyplynulo, že z hľadiska výsledku sporu bola žalobkyňa čiastočne úspešná, keďže odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o neexistencii trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou. V uvedenom smere označil skutkové závery súdu prvej inštancie za nesprávne. Po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu dospel k záveru, že žalobkyni vznikol nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, zamietajúci rozsudok prvoinštančného súdu preto zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5 774,10 eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 774,10 eur od 5. decembra 2019 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej (zamietajúcej) časti napadnutý rozsudok potvrdil. O nároku na náhradu trov (celého - pozn. dovolacieho súdu) konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, keď žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinštančného,

odvolacieho a dovolacieho konania, čo odôvodnil čiastočným úspechom každej zo strán sporu (viď bod 19. rozsudku odvolacieho súdu z 28. februára 2023). Z podaní žalobkyne nachádzajúcich sa v spise (č. l. 308) bolo zrejmé, že v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania si uplatnila ich náhradu vo výške zodpovedajúcej jej úspechu vo veci vychádzajúc pritom z „prisúdenej sumy“ a poukazujúc na to, že výška priznaného plnenia závisela od znaleckého posudku. V tomto smere poukázala aj na konkrétne rozhodnutia všeobecných súdov, resp. Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj stanovisko odbornej literatúry. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia na argumenty prezentované žalovanou nereagoval dostatočne, v podstate len stroho skonštatoval, že „každá zo strán mala v konaní čiastočný úspech“, a preto nepriznal žiadnej z nich právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní taktiež neposudzoval z hľadiska nároku na náhradu trov konania samostatne výsledok v spore podľa jednotlivých štádií konania tak, ako prebiehali, čo taktiež žalobkyňa namietala. Za daného stavu dovolaciemu súdu nezostávalo nič iné ako konštatovať, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa nevysporiadalo so všetkými podstatnými a rozhodujúcimi skutočnosťami pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu trov konania. Dovolanie žalobkyne za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné [§ 420 písm. f) CSP], ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že súd (odvolací) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku zrušiť.

1.4. V novom rozhodnutí o trovách konania (dovolaním napadnutom - pozn. dovolacieho súdu) odvolací súd vychádzal z toho, že podanou žalobou sa žalobkyňa domáhala zaplatenia istiny spolu vo výške 11 265 eur (bolestné vo výške 203 eur a SSU vo výške 11 062 eur). V časti o zaplatenie SSU vo výške 5 774,10 eur, v ktorej bolo žalobe vyhovené, bola žalobkyňa úspešná, vo zvyšnej časti istiny v sume 5 490,90 eur, v ktorej bola žaloba na zaplatenie bolestného v sume 203 eur a SSU v sume 5 287,90 eur zamietnutá, bola žalobkyňa neúspešná. Žalobkyňa sa tiež domáhala zaplatenia príslušenstva, a to úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 203 eur od 5. decembra 2019 do zaplatenia, v ktorej časti bola žaloba rozsudkom odvolacieho súdu z 28. februára 2023 zamietnutá, čo predstavuje neúspech žalobkyne v sume 32,84 eur, t. j. 5 % ročný úrok zo sumy 203 eur od 5. decembra 2019 do 28. februára 2023. Žalobkyňa sa domáhala aj zaplatenia príslušenstva, a to úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 287,90 eur od 5. decembra 2019 do zaplatenia, v ktorej časti bola žaloba rozsudkom odvolacieho súdu z 28. februára 2023 zamietnutá, čo predstavuje neúspech žalobkyne v sume 855,48 eur, t. j. 5 % ročný úrok zo sumy 5 287,90 eur od 5. decembra 2019 do 28. februára 2023. Žalobkyňa sa napokon domáhala zaplatenia príslušenstva, a to úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 774,10 eur od 5. decembra 2019 do zaplatenia, v ktorej časti bolo žalobe rozsudkom odvolacieho súdu z 28. februára 2023 vyhovené, čo predstavuje úspech žalobkyne v sume 934,14 eur, t. j. 5 % ročný úrok zo sumy 5 774,10 eur od 5. decembra 2019 do 28. februára 2023. Žalobkyňa sa tak celkovo domáhala sumy 13 087,46 eur (istina vo výške 11 265 eur a úroky z omeškania vo výške 1 822,48 eur). Žalobkyňa bola úspešná v časti zaplatenia 6 708,24 eur, čo predstavuje úspech 51 %. Žalobkyňa bola neúspešná v časti zaplatenia 6 379,22 eur, čo predstavuje neúspech 49 %.

1.5. Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že vo veci samej odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, odlišne posúdil existenciu trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou, keď mal za to, že v tejto časti dospel súd prvej inštancie na základe vykonaného, predovšetkým znaleckého dokazovania k nesprávnym skutkovým záverom. Trvalé následky v podobe poúrazového obmedzenia hybnosti chrbtice mal odvolací súd za preukázané lekárske posudkom H. Y., posudkom H. B. a znaleckým posudkom H. L., na základe ktorých ustálil rozsah trvalého poškodenia zdravia žalobkyne. Odvolací súd zistil na základe znaleckého dokazovania existenciu trvalých následkov, ktoré vznikli v priamej príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou. Považoval za preukázané poškodenie zdravia žalobkyne v rozsahu ľahkého stupňa obmedzenia hybnosti chrbtice, pričom tento rozsah poškodenia zdravia bol kvantifikovaný počtom bodov 190 bodov zvýšených o 50 % so zreteľom na obmedzenie možnosti žalobkyne uplatniť sa v živote a v spoločnosti vzhľadom na poúrazové následky v oblasti driekovej chrbtice v mladom veku. Dospel, čo do právneho základu uplatňovanej náhrady škody k záveru, že u žalobkyne došlo k dôsledku poškodenia zdravia pri dopravenej nehode k vzniku trvalých

následkov len v podobe poúrazového obmedzenia hybnosti chrbtice ľahkého stupňa v rozsahu 285 bodov. Žaloba vo zvyšnej časti nároku na SSU bola zamietnutá z dôvodu nepreukázania poškodenia zdravia žalobkyne v podobe stredného stupňa obmedzenia hybnosti chrbtice v rozsahu 546 bodov v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Znalecké dokazovanie bolo vo veci vykonané na preukázanie právneho základu uplatňovaného nároku na náhradu škody, teda na zistenie trvalých následkov na zdraví žalobkyne a ich rozsahu v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Bodové ohodnotenie trvalých následkov je len matematické vyčíslenie rozsahu poškodenia zdravia. Pokiaľ išlo o samotnú výšku náhrady škody, na túto súdy nevykonávali znalecké dokazovanie z dôvodu, že táto sa stanovuje na základe právnych predpisov, z ktorých vyplýva peňažná výška náhrady za SSU za 1 bod. Pokiaľ išlo bolestné za poškodenie (posun) stavca L5 odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi týmto poškodením zdravia a dopravnou nehodou, keď toto poškodenie nebolo zistené ani znaleckým dokazovaním. Konštatoval, že bolo na žalobkyni preukázať existenciu príčinnej súvislosti tohto poškodenia jej zdravia s dopravnou nehodou. Za týmto účelom žalobkyňa predložila znalecký posudok č. XX/XXXX, ktorým bolo zistené iné poškodenie zdravia, než za aké si žalobkyňa v žalobe náhradu za bolesť uplatňovala. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že ani týmto dôkazom žalobkyňa nepreukázala príčinnú súvislosť medzi poškodením stavca L5 a dopravnou nehodou z 23. júla 2018. Žaloba bola preto v tejto časti zamietnutá pre nepreukázanie príčinnej súvislosti medzi poškodením zdravia a dopravnou nehodou, teda pre nepreukázanie právneho základu peňažného nároku na bolestné. Vzhľadom na vyššie uvedené bol odvolací súd toho názoru, že znalecké dokazovanie bolo nevyhnutné pre posúdenie právneho základu žaloby na náhradu škody. Vyslovil názor, že v danom veci nešlo o taký prípad, že by sa neúspech žalobkyne v časti náhrady za bolestné a náhrady za SSU prejavil iba vo výške plnenia, ktorú by žalobkyňa na začiatku sporu presne nepoznala/nemohla poznať. V predmetnej veci totiž žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno preukázať tvrdené poškodenie zdravia v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Na podporu správnosti svojho rozhodnutia odvolací súd poukázal na závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 474/2018. So zreteľom na vyššie uvedené odvolací súd neposudzoval z hľadiska nároku na náhradu trov konania samostatne výsledok v spore podľa jednotlivých štádií konania tak, ako prebiehali, nakoľko bol toho názoru (prevažujúceho v súdnej praxi), že v takomto (v danom) prípade pre rozhodnutie o trovách prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania je rozhodujúci konečný výsledok konania vo veci samej tak, ako bol v tomto prípade ustálený právoplatným rozsudkom odvolacieho súdu.

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 420 písm. f) CSP. Namietanú vadu zmätočnosti špecifikovala tak, že podľa jej presvedčenia je rozhodnutie odvolacieho súdu nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené a arbitrárne pokiaľ ide o právne posúdenie, t. j. záver, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, týkajúcu sa požiadaviek na odôvodňovanie rozhodnutí súdov (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 16. septembra 2003 sp. zn. III. ÚS 119/03; nález z 22. novembra 2006 sp. zn. II. ÚS 85/06; nález z 20. marca 2007 sp. zn. II. ÚS 383/06; uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Odvolací súd podľa dovolateľky flagrantne odignoroval jej argumentačnú líniu podporenú autentickým i doktrinárnym výkladom relevantnej normy, ako i judikátornými závermi, podľa ktorých zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku, (In: ŠTEVČEK, M.; FICOVÁ, S.; BARICOVÁ, J.; MESIARKINOVÁ, S.; BAJÁNKOVÁ, J.; TOMAŠOVIČ, M. et al: Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck, Praha 2016, s. 926 - 927).

2.1. Žalobkyňa v rámci námietky arbitrárnosti právneho posúdenia odvolacím súdom uviedla, že predmetným rozhodnutím bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“). Mala za to, že odvolací súd opätovne a dokonca v

rozpore so záväzným právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prezentovaným v zrušujúcom rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/3/2023, opomenul otázku úspechu v spore vyhodnotiť v kontexte doktrínálneho (v intenciách poznatkov právnej vedy), autentického i teleologického výkladu relevantnej právnej úpravy civilného procesu či v intenciách rozhodovacej praxe všeobecných súdov a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Napadnuté rozhodnutie neobsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel k odlišným záverom v otázke úspechu v spore, ktorá sa následne premietla do zamietavého výroku o náhrade trov (celého) konania (napriek opakovaným úspechom v odvolacom konaní či v konaniach o dovolaní). Odvolací súd nebral do úvahy špecifický charakter sporu, v ktorom výška plnenia závisela výlučne od znaleckého posudku. Pri posudzovaní otázky náhrady trov konania došlo k absurdnej situácii, kedy žalobkyňa síce bola procesne úspešná v základe uplatneného nároku, t. j. žaloba bola podaná dôvodne (keďže sa napokon domohla priznania odškodnenia trvalých následkov úrazu, vrátane úhrady úrokov z omeškania za nesprávny/oneskorený postup žalovaného), avšak trovy konania jej napriek tomu neboli priznané (t. j. žalobkyňa musí napriek procesnému úspechu znášať na vlastné náklady výdavky spojené s takmer 6 rokmi trvajúcim no napokon úspešným súdnym konaním). Žalobkyňa vyslovila názor, že ju nemožno zaťažovať procesnou zodpovednosťou za nepriaznivý výsledok v civilnom spore, ktorý objektívne nemala, resp. nemohla s ohľadom na charakter posudzovanej problematiky (odborné medicínske otázky) predvídať už v okamihu podania žalobného návrhu. Dovolateľka poukázala aj na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave a zdôraznila, že každý súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov, respektíve senátov toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017). Napokon odvolaciemu súdu ešte (znova) vytkla, že v odôvodnení rozsudku absentuje logické vysvetlenie dôvodov, prečo nebolo možné posúdiť nárok žalobkyne na náhradu trov (minimálne dovolacieho konania) samostatne v rámci jednotlivých štádií sporového konania, a to nezávislými výrokmami, v ktorom smere upriamila pozornosť aj na závery vyslovené v uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019, ktoré zároveň citovala.

2.2. Z uvedených dôvodov žalobkyňa Najvyšší súd Slovenskej republiky žiadala, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp., aby ho zmenil tak, že žalobkyni prizná náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho aj dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Žalovaná v podanom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že pokiaľ žalobkyni nebola v konaní priznaná náhrada trov konania neznamena to, že sa jej konaním súdu znemožnilo uskutočňovať jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesúhlasila s námietkami, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel k záverom v otázke úspechu v spore, ktoré sa následne premietli do výroku o náhrade trov (celého) konania. Podané dovolanie je preto nedôvodné, keďže rozhodnutie odvolacieho súdu je právne správne a súladné s rozhodovacou praxou súdov v obdobných prípadoch. Nestotožnila sa ani s tým, že by v danom prípade bola daná prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhla Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby podané dovolanie žalobkyne odmietol, resp. zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“, resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

6. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade žalobkyňa podaným dovolaním napadla rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania. Prípustnosť dovolania proti takémuto rozhodnutiu pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP konštatoval dovolací súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach (8Cdo/266/2019, 8Cdo/111/2019, 4Cdo/70/2020, 4Cdo/155/2020, 4Cdo/69/2022, 2Cdo/89/2020 a iné). Rovnako sa k tejto otázke vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26 a v uznesení z 15. augusta 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270).

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

10. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho arbitrárnosť. Vo svojich námietkach (bližšie vid' bod 2. tohto rozhodnutia) zdôraznila opakovane, že odvolací súd pri rozhodovaní o jej nároku na náhradu trov konania nebral do úvahy špecifický charakter sporu, v ktorom výška plnenia závisela výlučne od znaleckého posudku.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide, napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

13. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo

prípadné nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

14. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP môže zakladať arbitrárnosť právneho posúdenia, lebo podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu, lebo len vecne správne (zákonu celkom zodpovedajúce) rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie napĺňa ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“, ústavné kritériá vyplývajúce preň z ústavy a dohovoru. Z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že vo výnimočných prípadoch aj arbitrárnosť právneho posúdenia vecí súdmi nižších inštancií môže odôvodňovať prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (viď rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/5/2019, 4Cdo/6/2019, 4Cdo/250/2020).

15. V danom prípade z dôvodov napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, odlišne posúdil existenciu trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou, keď mal za to, že v tejto časti dospel súd prvej inštancie na základe vykonaného, predovšetkým znaleckého, dokazovania k nesprávnym skutkovým záverom. Inak povedané odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o neexistencii trvalých následkov na zdraví žalobkyne v súvislosti s dopravnou nehodou. Za danej procesnej situácie si žalobkyňa uplatnila náhradu trov konania vo výške zodpovedajúcej jej úspechu vo veci vychádzajúc pritom z „prisúdenej sumy“ a poukazujúc na to, že výška priznaného plnenia závisela od znaleckého posudku. Odvolací súd majúc za to, že „...znalecké dokazovanie bolo vo veci vykonané na preukázanie právneho základu uplatňovaného nároku na náhradu škody, teda na zistenie trvalých následkov na zdraví žalobkyne a ich rozsahu v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou a ...bodové ohodnotenie trvalých následkov je len matematické vyčíslenie rozsahu poškodenia zdravia pričom pokiaľ išlo o samotnú výšku náhrady škody, ...na túto súdy nevykonávali znalecké dokazovanie z dôvodu, že táto sa stanovuje na základe právnych predpisov, z ktorých vyplýva peňažná výška náhrady za SSU za 1 bod...“ dospel k záveru, že „nešlo o taký prípad, že by sa neúspech žalobkyne v časti náhrady za bolestné a náhrady za SSU prejavil iba vo výške plnenia, ktorú by žalobkyňa na začiatku sporu presne nepoznala/nemohla poznať“. Z takto formulovaného odôvodnenia je podľa odvolacieho súdu zrejmé z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a akými úvahami sa riadil. Nemožno preto dospieť k záveru, že by napadnuté rozhodnutie bolo nepreskúmateľné, ktorá skutočnosť by zakladala vadu znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, aj keď v konečnom dôsledku je rozhodnutie nesprávne.

16. Ak nejde o prípad, kedy bolo žalobe celkom vyhovené, musí byť v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 CSP náhrada trov pomerne rozdelená. To vyžaduje určiť pomer úspechu oboch účastníkov (oboch strán) vo veci a od úspechu účastníka (víťaznej strany) odčítať jeho neúspech (t. j. mieru úspechu druhej strany). Vo výške rozdielu má účastník právo, aby mu druhý účastník (druhá strana) nahradil pomernú časť trov, ktoré vynaložil pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva. Výška trov, ktoré v konaní vznikli druhému účastníkovi, je tu nerozhodná. Ak je pomer úspechu a neúspechu u oboch strán rovnaký alebo približne rovnaký, súd vysloví, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 26. januára 2011 sp. zn. 6MCdo/19/2010).

17. Vo všeobecnosti platí, že ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí. Pomerné rozdelenie trov je jednak odrazom reálneho výsledku sporu a jednak predstavuje prevenciu, aby strany nežalovali viac, ako im podľa hmotného práva patrí. Najskôr sa určuje pomer úspechu a neúspechu v spore a až keď došlo k pomernému rozdeleniu náhrady, vypočítajú sa vynaložené trovy, a to u strany, ktorej úspech bol vyšší a má teda nárok na ich náhradu. Vo výsledku teda prevažne úspešný účastník má nárok na náhradu svojich trov v pomere svojho úspechu vo veci, zníženú o pomernú časť odpovedajúcu úspechu jeho odporcu (porovnaj tiež Števíček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár,

18. V súvislosti s posudzovaním procesného úspechu strán sporu v konaní, ktorého predmetom je nárok, ktorého dôvodnosť a výšku je možné len predvídať vzhľadom na to, že závisí od znaleckého posudku, resp. úvahy súdu, dal Ústavný súd Slovenskej republiky do pozornosti všeobecným súdom ďalej citovaným nálezom, že právnou vedou i praxou akceptovaný je názor, podľa ktorého zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP) treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však žalobcu, ktorému bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, nemožno považovať za procesne neúspešného a ad absurdum ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie „presného“ výsledku konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech, čo sa týka základu uplatneného nároku, a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (viď Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2020 sp. zn. II. ÚS 225/2020, zverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 31/2020). Obdobne rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 24/2021, II. ÚS 225/2020, II. ÚS 399/2019, III. ÚS 475/2018, II. ÚS 397/2020. Vo veci sp. zn. I. ÚS 24/2021 Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že s ohľadom na predmet konania pred všeobecnými súdmi (náhrada škody na zdraví), je spor práve tým prípadom, keď výška plnenia bola čiastočne závislá od znaleckého posudku (bolestné a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia) a bezpochyby čiastočne aj od úvahy súdu (mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia), a teda prípadom odôvodňujúcim osobitné posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o trovách konania.

19. Podľa právnej vety rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 453/2019 zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 56/2019 „Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevyklučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, pozn.; porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 28. mája 2025 sp. zn. 1Cdo/101/2024).

20. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky pod tento pojem nespádajú (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017). Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Pokiaľ teda Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné, aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol (pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že v otázke zahrnutia rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej

republiky do ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu existuje v rámci senátov tohto súdu diskrepancia; pozri bod 27 nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 7. mája 2025 č. k. I. ÚS 142/2025-35).

21. V preskúmvanej veci sa odvolací súd uvedenými výkladovými aspektami (viď body 16. až 19. tohto rozhodnutia) dôsledne neriadil a dostatočne ich nezohľadnil, preto jeho záver o rovnakom úspechu oboch strán premietajúci sa do výroku „žiadnej zo strán právo na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania nepriznáva“, za daných okolností svedčiaci o arbitrárnej aplikácii ustanovenia § 255 CSP. Inak povedané odvolacím súdom prijaté závery v napadnutej časti nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov (§ 255 a § 262 ods. 1 CSP), a teda sú svojvoľné a neudržateľné. Pokiaľ z doterajšej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (a v nadväznosti na to judikatúry najvyššieho súdu) zaoberajúcou sa otázkou priznávania náhrady trov konania pri čiastočnom úspechu v spore vyplýva, že je potrebné odlišiť v spore, čo je základné a čo sprevádzajúce, pričom za základné sa považuje, že do „žalobcovho práva bolo zasiahnuté“ a sám odvolací súd v danej veci konštatuje, že znalecké dokazovanie bolo vo veci vykonané na preukázanie „právneho základu uplatňovaného nároku“, potom možno podľa dovolacieho súdu bezpochyby uvedený fakt označiť za základný. Z obsahu spisu vyplýva, že v predmetnej veci boli vypracované/predložené až štyri znalecké posudky s rozličnými medicínskymi názormi, je potom zrejmé, že úspech/neúspech žalobkyne spočíval výlučne v odlišnom posúdení medicínskych otázok jednotlivými lekármi (špecialistami). Úspech v spore v okolnostiach danej veci (náhrada škody na zdraví spôsobenej dopravnou nehodou) závislý na znaleckom dokazovaní bolo preto treba skúmať, čo do právneho základu a čiastočne do výšky priznaného nároku. Uvedená skutočnosť preto odôvodňovala priznanie náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy. Napokon takto aj Krajský súd v Bratislave už rozhodoval v obdobných veciach (uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 23. februára 2018 sp. zn. 14Co/17/2017 a z 21. septembra 2018 sp. zn. 5Co/207/2018), na ktoré poukázala dovolateľka. Je preto opodstatnená aj jej námietka, že každý súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. v danom prípade aj iných senátov toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 21. novembra 2017 sp. zn. III. ÚS 289/2017). V procesnej situácii v akej sa „ocitol“ odvolací súd v poradí po druhom zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu o trovách konania, keď mu dovolací súd v dôvodoch rozhodnutia predostrel akými úvahami by sa mal v novom rozhodnutí riadiť, sa snažil „zbytočne“ nachádzať priestor pre inú aplikáciu práva, namiesto toho, aby sa dôsledne oboznámil s rozhodnutiami, na ktoré poukázal najvyšší súd v zrušujúcom rozhodnutí.

22. Tým, že odvolací súd svojvoľne aplikoval príslušné právne normy v rozpore s ich účelom a zmyslom, porušil právo dovolateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z tohto dôvodu je jej dovolanie procesne prípustné podľa § 420 písm. f) CSP a dôvodne namieta ňou uvádzanú procesnú vadu zmätočnosti, pretože týmto nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu bolo znemožnené realizovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.